

Aan het bestuur van de
Stichting Pensioenfonds Thales Nederland.
Postbus 42
7550 GD Hengelo
t.a.v. D.J.H. de Bruijn, Voorzitter

Hengelo: 8 september 2022

Ref. 1: Onze brief van 2 mei 2022 indexatiemogelijkheden en inhaal korting

Ref. 2: Uw brief van 17 juni 2022 over indexatiemogelijkheden.

Geachte voorzitter, beste Dirk-Jan,

Hartelijk dank voor de reactie van het SPTN bestuur (ref. 2) op onze VVSPTN brief van 2 mei 2022 (ref. 1).

Wij zijn het met u eens dat herstel van de korting uit 2013 en toekennen van de achterstallige indexatie over de periode van 2009 tot en met 2020 nu niet mogelijk is. Niet op basis van de nFTK regels en ook niet op basis van de AMvB.

Echter op 1 januari 2022 is er slechts gedeeltelijke indexatie gegeven over 2021. Op basis van de AMVB is het nu juist wel mogelijk om over dit jaar de volledige indexatie toe te kennen.

In uw antwoord geeft u geen motivatie waarom het SPTN bestuur dit niet wil doen. Andere pensioenfonds maken wel gebruik van deze regeling.

Zie bijlage 1 de nieuwsbrief van VOHM waarin staat aangegeven hoe het pensioenfonds van Hoogovens dit heeft aangepakt. Deze extra indexatie zou slechts geringe invloed hebben op de dekkingsgraad.

Voor het niet uitkeren van inhaal indexatie gebruikt u het argument dat er veel onzekerheid is voor de toekomst (nieuwe stelsel, transities, invaren).

U wijst er op dat bij het handhaven van de huidige FTK regels de grens voor het toekomstbestendig indexeren zoveel hoger zal worden en dat indexatie bijna onmogelijk wordt. U zegt hiermee dat u nu niet wilt indexeren om zo vermogen te reserveren om later, in de verre toekomst, wel te kunnen indexeren.

De pensioenwet schrijft een evenwichtige belangenafweging voor. Een beleid waarin de huidige generatie gepensioneerden geen indexatie krijgt om zo meer vermogen te kunnen reserveren voor de volgende generatie voldoet niet aan deze eis van evenwichtigheid.

U schrijft dat het bestuur het van belang acht om toekomstbestendig te indexeren. Echter de regels voor het Toekomst Bestendig Indexeren (TBI) zijn nooit een besluit van het SPTN-bestuur geweest maar een gevolg van de invoering van het nFTK in 2015. Voor 2015 vond het SPTN-bestuur dit blijkbaar niet van belang.

Met de AMvB geeft de overheid duidelijk aan dat de TBI regels gaan vervallen, het is dan ook niet duidelijk waarom het SPTN bestuur aan deze regels vast wil houden. Immers bij de invoering van de WTP vervallen alle nFTK regels, inclusief de TBI regels. Het is ons daarom niet duidelijk waarom het SPTN bestuur vermogen wil reserveren voor regels die toch over een paar jaar vervallen.

Gebruik maken van de AMvB betekent niet dat het SPTN-bestuur verplicht is om het huidige pensioenvermogen in te varen in de WTP. Er is immers nog geen wet, in september komt er zelfs een tweede nota van wijziging. Ook als het bestuur nu besluit om van de AMvB gebruik te maken is er vrijheid om op basis van de definitieve wetstekst te besluiten om niet in te varen als dat niet in het belang van de actieve of gepensioneerde deelnemers is.

Op dit moment liggen zowel de actuele, als de beleidsdekkingsgraad rond de 130% en het is te verwachten dat dat aan het einde van het jaar ook zo zal zijn. Het is niet aan onze leden uit te leggen dat waar er jarenlang niet is geïndexeerd omdat de dekkingsgraad te laag zou zijn, er nog steeds niet geïndexeerd kan worden bij een dekkingsgraad van 130%.

Door het versoepelen van de indexatieregels en het afschaffen van de TBI-eis heeft de overheid duidelijk aangegeven dat er maatregelen nodig zijn om het vertrouwen in het pensioensysteem te herstellen.

Door geen gebruik te willen maken van de AMvB maakt het SPTN bestuur het zichzelf onmogelijk om zowel de actieve als de gepensioneerde deelnemers te compenseren voor de hoge inflatie in 2022.

Gezien de dekkingsgraad lijkt het ons zeer zeker mogelijk om een uitkeringsgebaar richting onze deelnemers te maken, zeker is deze tijden van hoge inflatie en kostenstijgingen. Hoe de toekomst eruit komt te zien is onduidelijk maar de geschiedenis heeft geleerd dat gemiddeld over langer periodes voldoende rendement wordt gemaakt om op verantwoorde wijze te kunnen indexeren.

Wij adviseren en verzoeken het bestuur van de SPTN dan ook dringend om de AMvB te gebruiken om een fatsoenlijke indexatie over de jaren 2021 en 2022 mogelijk te maken.

U geeft zelf in uw antwoordbrief echter ook aan dat u “komende periode (we zijn nu ruim 2 maanden verder) nadrukkelijk wilt kijken naar indexatiemogelijkheden”, maar dat u “mogelijk geen gebruik van AMvB gaat maken “. In die context verwijs ik u graag naar de nieuwsbrief juli 2022 van de VOHM: zij gaan fors indexeren, en melden in hun nieuwsbrief:

“Hiermee heeft ons pensioenfonds de maximale mogelijkheden benut die zijn geboden door de Algemene Maatregel van Bestuur die het Kabinet onlangs heeft gepubliceerd. Deze maatregel is bedoeld om indexatie eerder te laten plaatsvinden dan volgens de bestaande regels mogelijk zou zijn geweest. Ons pensioenfonds kan gebruik maken van deze maatregel omdat aan een belangrijke voorwaarde is voldaan: sociale partners hebben de intentie om in te varen in het nieuwe pensioencontract.

Dat is overigens nog geen definitieve keuze.

Die wordt pas gemaakt als de nieuwe wet, waarin – zoals het er nu naar uitziet – ook een verzwaard adviesrecht voor het Verantwoordingsorgaan is opgenomen, door het parlement is aangenomen.”

Ter toelichting VOHM Nieuwsbrief in bijlage 1

Tevens is er een uiteenzetting van deze materie gepubliceerd in een FD-PRO artikel van Prof. Dr. Dirk Bezemer. Dirk Bezemer is hoogleraar Economie van de Internationale Financiële Ontwikkeling aan de Rijks Universiteit Groningen. Zie Bijlage 2.

Onze conclusie is dat de brief Ref. 2 de teneur geeft dat voorzichtigheid troef is. Ongeacht of de SPTN besluit om wel of niet in te varen, de nieuwe pensioenopbouw voor de actieven zal volgens de WTP-regels gaan. Volgens de WTP liggen alle risico's bij de deelnemer, zijn er minder buffers en zal er sneller verhoogd of verlaagd worden. Het SPTN beleid van eindeloos buffers opbouwen is dan ook in strijd met de letter en de geest van de nieuwe wet en daarmee ons inziens niet houdbaar.

De VVSPTN is van mening dat deze overdreven voorzichtigheid niet in het belang van de deelnemers is en dat het SPTN bestuur actiever en ambitieuzer zou kunnen handelen om de deelnemers een goed pensioen te bieden, rekening houdend met de mogelijkheden die de huidige wetgeving biedt.

We vragen dan ook uw standpunt nog eens te heroverwegen en zijn gaarne bereid bij het bestuur aan te schuiven om onze analyse naast die van het bestuur te leggen en te komen tot een voor beide partijen acceptabele oplossing.

Wij hechten eraan om alsnog de aandacht te vestigen op eerdere kortingen en gemiste indexaties, en verwachten dat deze op evenwichtige wijze worden geadresseerd op moment van invaren.

Met vriendelijk groet. Sander van der Schoot, Voorzitter VVSPTN

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sander van der Schoot', with a long horizontal flourish extending to the right.

Bijlage 1: Nieuwsbrief VHOM

Zie separaat PDF document

Bijlage 2: Beschouwing van Dirk Bezemer over deze materie in een FD-PRO artikel van 10 augustus 2022

Stop met het eindeloos oppotten van pensioengelden. Het is schadelijk voor de economie en er is al meer dan genoeg geld voor geïndexeerde pensioenen. Aldus hoogleraar economie Dirk Bezemer. Hij schreef er recent stukken over voor FD, Follow the Money en ESB.

Dirk Bezemer geeft het toe. Hij mengt zich wat laat in de pensioendiscussie; de nieuwe wet ligt al bij de Tweede Kamer. Maar met het nieuwe stelsel bemoeit hij zich niet echt. 'Ik ben niet zo voor een stelselwijziging. Ik zie niet welk probleem ermee wordt opgelost. En het is eindeloos gedoe, zo blijkt weer. Mijn pleidooi is simpel: stop met zoveel sparen, in het oude én in het nieuwe stelsel. Het is nergens voor nodig.'

Bezemer komt tot zijn oordeel door op een andere manier naar pensioenen te kijken. Niet naar de dekkinggraad, maar naar de kasstromen van pensioenfondsen. 'De financiële werkelijkheid', zoals hij het noemt. Een fonds hoeft niet alle jaarlijkse uitkeringen tot in de verre toekomst af te dekken, maar alleen het verschil tussen wat er jaarlijks aan uitkeringen uitgaat en wat er binnenkomt aan premies en rendement. En dan is er veel minder vermogen nodig.

Meer in dan uit

Sinds eind jaren vijftig is er – met uitzondering van de jaren negentig – elk jaar meer aan premies ingelegd dan aan pensioenen uitgekeerd, schrijft Bezemer in een artikel dat dinsdag bij economie-tijdschrift ESB verscheen. De pensioenpotten groeiden alleen daardoor al. Daar komen de beleggingsrendementen – de laatste jaren gemiddeld 6% – bovenop. Gevolg: begin dit jaar zat er €1800 mrd in kas. Daar is inmiddels €300 mrd van verdampt, maar het is nog altijd onnodig veel. Zelfs met het oog op de vergrijzing, waardoor pensioenfondsen rond de periode 2035 en 2050 wél meer moeten uitkeren dan er binnenkomt. 'Om dat gat te dichten heb je geen €1500 mrd nodig.'

Bezemer heeft voor de periode tot 2070 berekend dat er in alle redelijke scenario's veel te veel vermogen is opgebouwd. Bij een jaarlijks rendement van 3,5% zal in de berekeningen van Bezemer de pensioenpot amper krimpen, ondanks lagere premies en indexaties. 'Zelfs bij een fors lager rendement ontstaan er geen tekorten.' De buffers kunnen nog kleiner als er meer risicodeling plaatsvindt tussen werkenden en gepensioneerden, zoals Arnoud Boot, Coen Teulings en Paul de Beer eerder hebben voorgesteld.

Het enige argument om zoveel te sparen is de dekkinggraad die met een extreem lage rente wordt berekend, stelt Bezemer. 'Dat lijkt prudent, maar dat is het helemaal niet.'

Micro versus macro

Probleem van de pensioensector is dat die vooral micro-economisch kijkt, naar het stelsel zelf. Dan is zoveel sparen logisch. In de 'echte' economie kent die pensioen spaardrift flink wat nadelen, volgens macro-econoom Bezemer. De inmiddels €40 mrd jaarlijkse premie gaat ten koste van de vraag en vermindert daardoor de economische groei. Het grote pensioenvermogen van Nederland is gevoelig voor bewegingen op de financiële markten. En veel Nederlandse huishoudens hebben amper direct opneembaar spaargeld, maar wel pensioen waar ze niet bij kunnen. 'De huidige financiële positie van veel huishoudens is een groter probleem dan hun pensioen.'

En dan kost het beheer van de opgepotte miljarden ook nog eens veel geld. 'Daar gaat ruim €12 mrd naartoe. Helemaal niet veel op zo'n groot belegd vermogen, hoor ik dan. Maar als je kijkt naar de premies, is dat ruim een derde. En dáár moet je naar kijken. Want het pensioenstelsel is er niet om vermogen op te bouwen, maar om pensioen uit te keren.'

De nadruk op vermogensopbouw en de geringe aandacht voor de macro-economische nadelen daarvan wijt Bezemer aan 'een steeds nauwere samenwerking tussen pensioenfondsen en vermogensbeheerders'. Die verklaart volgens hem waarom pensioenfondsen de beweringen van vermogensbeheerders volgen over de 'voortdurend dalende kosten', terwijl de beheerkosten bijna vertienvoudigden in vijftien jaar. 'Te veel sparen bestaat niet voor vermogensbeheerders', zo schrijft hij in ESB.

Eigen belang

Bezemer vindt bij de pensioensector weinig respons voor zijn oproep om minder te sparen. 'Ik ben geen macro-econoom, wij passen op de centen', hoor ik dan. Ongetwijfeld te goeder trouw, denkt Bezemer. Hij verklaart het extreme spaargedrag vanuit de prikkels voor de partijen die de keuzes maken. Dat zijn niet de huishoudens waarvoor het geld is bedoeld, maar pensioenfondsen, vermogensbeheerders die voor hen werken, toezichthouders, en partijen zoals adviseurs en vakbonden.

Bezemer verwijt de sector te veel naar het eigen belang te kijken en te weinig naar dat van werkenden en gepensioneerden. 'Voor wie zijn die enorme vermogens belangrijk? Niet voor werkenden en gepensioneerden, zo laat ik zien. Maar de positie van pensioenfondsen en hun bestuurders wordt gewichtiger naarmate ze meer belegd vermogen hebben en vermogensbeheerders verdienen er miljarden aan. Te veel pensioengeld dat is bedoeld om pensioenen van te betalen, komt terecht op de financiële markten, met alle risico's van dien.'

Ziet hij onwil bij de sector om te veranderen? 'Dat moet je de sector zelf vragen. Mijn argument is dat je met fors lagere premies ook goede welvaartsvaste pensioenen kunt betalen. Beleidsmakers en de sector moeten maar uitleggen waarom dat niet gebeurt.'

Rendementen

Bezemer rekent met hogere rendementen dan de risicovrije rente. Toch vindt hij dat hij geen simpel pleidooi houdt voor een hogere rekenrente. 'Het gaat om een andere manier van denken. Dekkingsgraden leiden tot enorme spaardrift, zeker als je dan ook nog een extreem lage rente hanteert. Ik ga uit van kasstromen. Hoeveel gaat er jaarlijks in en hoeveel gaat er jaarlijks uit? En hoeveel buffer heb je nodig voor de vrij beperkte periode dat er meer uitgaat dan binnenkomt.'

Dat is iets anders dan omslag, betoogt hij. Bezemer gelooft ook niet dat lagere buffers tot benadeling van jongeren zou leiden. 'Lagere premies zijn in het voordeel van de werkenden. Dat gaat helemaal niet ten koste van toekomstige pensioenen. Er wordt steeds gedaan of er een trade-off is tussen generaties. Met het huidige grote pensioenvermogen is die er niet.'

Ontzorgen

De stelselwijziging zal geen einde maken aan de spaardrift, vreest Bezemer. Hij verwacht dat de dekkingsgraad wordt vervangen door andere maatstaven die sparen bevorderen. 'Ik ben ook niet enthousiast over een individuele spaarpot. Zoveel afzonderlijke pensioenfondsen is al niet efficiënt, en daarbinnen ook nog eens individuele potten creëren? Mensen moeten zelf keuzes gaan maken, maar zijn financieel niet voldoende onderlegd, dus er moet meer worden uitgelegd. Dat moet je niet willen. Je moet mensen juist ontzorgen op pensioengebied. Al die extra keuzes voor de deelnemer is vooral meer werk voor adviseurs.'

Dat in het nieuwe stelsel pensioenen gaan meebewegen met economische ontwikkelingen is volgens hem al helemaal onwenselijk. 'Je moet gepensioneerden niet blootstellen aan de risico's van financiële markten. Onnodig. Er is geld genoeg.'